

ZAPISNIK
sa 36.šednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 24. novembra 2014. godine

Povodom obilježavanja 25. novembra – Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama organizovana je tematska šednica na kojoj je predstavljeno Mišljenje o uticaju potvrđene Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici na zakonske propise u Crnoj Gori, koje su, na inicijativu ovog odbora, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, sačinili eksperti/kinje ODIHR-a iz Varšave. U okviru prezentacije predstavljeno je i Mišljenje o Nacrtu zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela u Crnoj Gori, o čemu su govorile šefica Odjeljenja za zakonodavstvo OEBS/ODIHR Alice Thomas i savjetnica za rodnu ravnopravnost OEBS/ODIHR Lana Ačkar.

Šednica je počela u 11 sati.

Šednici je predšedavala Nada Drobniak, predšednica Odbora.

Šednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, Nikola Gegaj, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, doc.dr Branka Bošnjak i dr Radosav Nišavić.

Po pozivu, šednici su prisustvovali: dr Igor Lukšić, potpredšednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i predšednik Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Suad Numanović, ministar za ljudska i manjinska prava, Mitja Drobnič, šef Delegacije EU u Crnoj Gori, Waldamar Figaj, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Lia Magnaguagno, šefica Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Benjamin Perks, UN resident koordinator, Alice Thomas, šefica Odjeljenja za zakonodavstvo OEBS/ODIHR-a iz Varšave, Lana Ačkar, savjetnica za rodnu ravnopravnost OEBS/ODIHR, poslanici Milorad Vuletić i Kemal Zoronjić, Jovan Kojić, član Savjeta za zaštitu od diskriminacije, Leon Gjokaj, v.d. generalnog direktora Direktorata za unaprijeđenje i zaštitu prava manjinskih naroda, Blanka Radošević Marović, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava, Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete, Igor Vučinić, načelnik Direkcije za zaštitu rizičnih grupa u Direktoratu za socijalno staranje i dječju zaštitu, Biljana Zeković, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja-Podgorica, Fana Delija, NVO Centar za romske inicijative, Aida Petrović, NVO Crnogorski ženski lobi, Ana Šoć, EKVISTA Centar za antidiskriminaciju, Tamara Milaš, Centar za građansko obrazovanje, Ljiljana Garić, Centar za stručno obrazovanje, Ivan Tomić, savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, Tijana Šuković, savjetnica u Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima, Biljana Pejović, načelnica u Odjeljenju za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Tatjana Radulović, savjetnica u Odjeljenju za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Maja Jović, saradnica u Odjeljenju za rodnu ravnopravnost, Radmila Đakonović, savjetnica u Ministarstvu odbrane, Lucija Adžić, savjetnica u Ministarstvu prosvjete, Biljana Dulović, savjetnica u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ana Milutinović, savjetnica u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, Darka Minić, kopredsjedavajuća UN TG za ljudska prava i rodnu ravnopravnost i Kaća Đuričković, kopredsjedavajuća UN TG za ljudska prava i rodnu ravnopravnost.

Rad šednice pratili su predstavnici medija.

Za šednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

DNEVNIRED:

PREDSTAVLJANJE MIŠLJENJA O UTICAJU POTVRĐENE KONVENCIJE SAVJETA EVROPE O SPRJEČAVANJU I SUZBIJANJU NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U PORODICI NA ZAKONSKE PROPISE U CRNOJ GORI, koje su sačinili eksperti/kinje ODIHR-a iz Varšave

Uvodna izlaganja imali su: predšednica Odbora Nada Drobniak, potpredšednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i predšednik Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Igor Lukšić,

šef Delegacije EU u Crnoj Gori Mitja Drobnič, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori Waldamar Figaj i ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović.

U uvodnom obraćanju predsjednica Odbora Nada Drobniak je istakla da je Crna Gora jedna od prvih država potpisnica Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (»Istanbulska konvencija«) i četvrta zemlja koja je ratifikovala. Usvajanjem Zakona o potvrđivanju Konvencije, 2013. godine, Crna Gora se obavezala da uskladi svoj zakonski okvir sa odredbama Konvencije koja je počela da se primjenjuje 1. avgusta 2014. godine. U aprilu 2014. godine, Odbor je, upućivanjem dopisa Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, inicirao izradu analize niza predloga zakonskih akata i važećih zakona, sa uvjerenjem da će ova analiza Odboru dati smjernice za njegov budući rad i da će Odbor biti u prilici da inicira izmjene zakonskih rješenja i da će, vršeći kontrolnu funkciju, pratiti njihovu primjenu. Takođe, ukazala je na činjenicu da istraživanja pokazuju da je 96 odsto nasilja počinjeno nad ženama i da svaka treća žena u svijetu doživi jedan oblik nasilja. Crna Gora je u proteklih nekoliko godina preduzela niz aktivnosti kako bi se spriječilo nasilje nad ženama i nasilje u porodici i ovaj problem učinio, između ostalog, vidljivim. Međutim, još uvijek imamo visoku stopu tolerancije na nasilje. U okviru Programa rodne ravnopravnosti IPA 2010, koji su zajednički realizovali Odjeljenje za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava, UNDP u Crnoj Gori i Delegacija EU u Crnoj Gori, realizovan je projekat istraživanja o nasilju u porodici. Prema istraživanju, svaka četvrta osoba u Crnoj Gori smatra da postoje situacije u kojima je nasilje opravdano i da je žrtva odgovorna za nasilje jer svojim postupcima izaziva nasilnika. To je uznemiravajući i upozoravajući pokazatelj i govori o tome da treba uložiti više napora u promociji života bez nasilja, jer žene trpe najveće nasilje i one su u najvećem broju žrtve. Predsjednica je naglasila da je Odbor, kao značajan institucionalni mehanizam za zaštitu prava žena, dao snažan doprinos u promovisanju Konvencije kroz organizovanje tematskih šednica i učesće u globalnim kampanjama »Jedna milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama« i »16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama«, koje imaju za cilj da spriječe nasilje nad ženama i dcom i povećaju njihova ljudska prava i slobode.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i predsjednik Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Igor Lukšić izrazio je zadovoljstvo zbog prisustva šednici Odbora za rodnu ravnopravnost, koja će doprinijeti daljoj implementaciji Istanbulske konvencije u crnogorsko zakonodavstvo i učiniti ga kvalitetnim instrumentom za iskorjenjivanje svih oblika nasilja nad ženama ili nasilja u porodici. Takođe, iskazao je zahvalnost predsjednici Odbora Nadi Drobniak na značajnom doprinosu i inicijativama za unaprijeđenje ljudskih prava u Crnoj Gori, jer upravo zaslugom Odbora za rodnu ravnopravnost koji je uputio inicijativu ODIHR-u za izradu analize izvoda iz zakonskih propisa u Crnoj Gori i procjene njihove usaglašenosti sa Istanbulskom konvencijom, učesnici šednice imaju priliku da prisustvuju predavljanju ekspertskeg Mišljenja sačinjenog od strane ODIHR-a. Tokom uvodnog izlaganja dr Igor Lukšić izrazio je zadovoljstvo u odnosu na ocjene iznijete u Mišljenju ODIHR-a koje se odnose na pozitivne promjene urađene u Crnoj Gori, kako na zakonodavnom, tako i na planu javnih politika u oblasti spječavanja i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Iznijete ocjene ohrabruju i predstavljaju podstrek institucijama u Crnoj Gori za nastavak aktivnosti u cilju daljeg usaglašavanja odredbi domaće zakonodavstva sa odredbama Istanbulske konvencije. Nasilje nad ženama i nasilje u porodici predavlja ozbiljno kršenje ljudskih prava, koje kao takvo zaokuplja veliku pažnju svih aktera društva. Kao što i sama Konvencija navodi, obaveza je država da preduzimaju mjere za sprječavanje nasilja nad ženama, da zaštite i krivično kazne počinioce. Stoga je borba protiv ovih oblika kršenja ljudskih prava prepoznata kao jedan od prioriteta Vlade Crne Gore, koja je posvećena zaštiti i promociji ljudskih i manjinskih prava svih njenih građana. Vlada Crne Gore izuzetno cijeni preporuke iznijete u Mišljenju ODIHR-a, čijom će se implementacijom u domaće zakonodavstvo postići još veća usaglašenost pozitivnih propisa Crne Gore sa odredbama Istanbulske konvencije. Borba protiv svih oblika nasilja nad ženama i zaštita žrtava jedan je od strateških ciljeva Akcionog plana za

postizanje rodne ravnopravnosti koji je 2013. godine usvojila Vlada Crne Gore za period 2013-2017. Istanbulska konvencija poziva sve članove društva da pomognu postizanju njenog cilja, a to je stvaranje Evrope oslobođene od svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Stoga, za efikasnu zaštitu ljudskih prava nije od značaja samo usvajanje adekvatnog zakonodavstva, već je potrebno mijenjati i ponašanje, stavove i boriti se protiv rodni stereotipa i seksizma, đe je u tom cilju važno imati blisku, multidisciplinarnu saradnju između svih relevantnih aktera društva – vladinih agencija, Parlamenta, pravosuđa, nevladinih organizacija, medija. Takođe, obuka profesionalaca koji se bave žrtvama nasilja u relevantnim institucijama jeste od krucijalnog značaja za obezbjeđivanje pune, koordinisane i efikasne podrške žrtvama nasilja.

Učesnicima šednice obratio se zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori Waldamar Figaj i izrazio zahvalnost kolegama iz ODIHR-a na pripremi Mišljenja i spremnosti da o rezultatima svoga rada razgovaraju sa učesnicima ove šednice. Posebnu zahvalnost uputio je predsjednici i članovima/icama Odbora na dosadašnjoj saradnji i važnoj inicijativi za izradu Mišljenja o uticaju Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici na zakonske propise u Crnoj Gori, koju je Misija OEBS-a u Crnoj Gori podržala sa velikim zadovoljstvom. Kako je saopštio, po mišljenju Misije OEBS-a, Crna Gora je napravila značajne pomake usvajajući niz zakona i pratećih dokumenata, međutim, sve dok implementacija tih zakona ne dobije u praksi adekvatan prioritet, neće biti moguće govoriti o stvarnom napretku. Potrebno je da trajno zaživi svijest, kako kod institucija tako i kod građana i da borba protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici i pružanje neophodne podrške žrtvama mora biti sastavni dio svakodnevnog života u društvenoj zajednici.

Šef Delegacije EU u Crnoj Gori Mitja Drobnič u uvodnom obraćanju naglasio je da su dobri zakoni važni u ovoj oblasti, ali nijesu dovoljni. Potrebna je njihova odlučna primjena, rad na smanjenju nejednakosti između žena i muškaraca i podizanje svijesti javnosti o problemu nasilja u porodici i nasilja nad ženama. U tom pogledu, od izuzetnog značaja su i kontinuirano jačanje institucija sistema, efikasne obuke sudija, tužilaca, pripadnika policije, socijalnih radnika, kako bi se cijeli institucionalni mehanizam odlučno suprotstavio nasilju nad ženama i nasilju u porodici i pružio podršku žrtvama. Evropska unija ohrabruje Crnu Goru da nastavi sa unaprjeđivanjem svog pravnog okvira za rodnu jednakost, ali i da ojača napore u borbi protiv nasilja u porodici i u smanjivanju rodnog jaza u svim oblastima života.

Ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović je izrazio zadovoljstvo što učesnici šednice mogu razmijeniti mišljenje kroz razgovor na temu Istanbulske konvencije, koja je najobuhvatniji međunarodni ugovor u ovoj oblasti i ima za cilj uspostavljanje nulte tolerancije za različite oblike nasilja kojem su izložene žene. Ministar je podšetio da je Crna Gora pokazala posvećenost ovom problemu i bila je među prvih pet država potpisnica Konvencije, koja je stupila na snagu 1. avgusta t.g. i da smo u obavezi da uočimo koje su to promjene u zakonodavnom i strateškom okviru neophodne, kako bismo u potpunosti primijenili standarde sadržane u ovoj Konvenciji, a koji se odnose na prevenciju i suzbijanje nasilja nad ženama i u porodici. Ukoliko želimo da uspostavimo dugoročnu politiku za pružanje opštih usluga žrtvama rodno zasnovanog nasilja, neophodan je proaktivan pristup, koji će uključiti sve relevantne subjekte. U Crnoj Gori je u prevenciji i suzbijanju nasilja nad ženama učinjen značajan napredak u proteklih nekoliko godina, naročito na zakonodavnom planu i podizanju svijesti javnosti o problemu nasilja nad ženama. Nakon donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici povećan je broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama. U periodu od 1. januara do 15. septembra 2014. godine, za krivična djela nasilje u porodici, broj donijetih presuda je 87 - 75 osuđujućih, odbijajućih 4, obustavljena je 1, dok je oslobađajućih 7. Kada je riječ o osuđujućim presudama, 11 su zatvorske, 6 je novčanih, 55 uslovnih i 3 su mjere bezbjednosti. Područni organi za prekršaje, tokom prošle godine, od 1129 predmeta iz oblasti ovog zakona završili su 942 ili 83,43% predmeta, što se smatra dobrim rezultatom. Ministar je tokom izlaganja istakao da je Ministarstvo u saradnji sa Delegacijom UN u Crnoj

Gori i Misijom OEBS-a u Crnoj Gori kroz zajedničke projekte realizovalo značajan broj radionica i seminara za različite ciljne grupe involvirane u proces prevencije i zaštite od nasilja u porodici.

Prezentaciju Mišljenja o uticaju Istanbulske konvencije na zakonske propise u Crnoj Gori i Mišljenja o Nacrtu zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela u Crnoj Gori, dale su šefica Odjeljenja za zakonodavstvo OEBS/ODIHR Alice Thomas i savjetnica za rodnu ravnopravnost OEBS/ODIHR Lana Ačkar.

Prilikom izrade Mišljenja analizirani su sljedeći crnogorski zakoni: Krivični zakonik, Zakonik o krivičnom postupku, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o zabrani diskriminacije, Porodični zakon, Zakon o socijalnom stanovanju, Zakon o ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o strancima, Zakon o azilu i Nacrt zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela u Crnoj Gori.

Misija OEBS-a u Crnoj Gori obezbijedila je za sve učesnike/ce sednice štampane brošure prezentovanih mišljenja.

Šednica je završena u 13 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković, s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak, s.r.